

новейшие времена украинской национальной истории. Подчеркнуты последовательность и логика качественных изменений в «Триптихе»: личностное осознание – самоосознание наставников – вера в формирование нового общества. Акцентируется роль сродного труда, разграничение толпы и героя (ремесленника; певца), ответственность, моральная обязанность, функции искусства, созвучность поколений в общем замысле государственного творения. В эволюции идейных акцентов текста прослежена аналогия к мистерии Т. Шевченко «Великий льох» («Подземелье»), а также влияние категорий гипотетического и категорического императива (И. Кант). Отмечено, что действенность идей государственного творения определяются верой и силой духа, как отдельных единиц так и ведущих слоев и всего народа.

Ключевые слова: триптих, апокриф, легенда, сказка, рассказ, текст, сюжет, тема.

Yablonska Olha. “Triptych” as Lesia Ukrainka’s Imperative Mood. In the paper on the base of Lesia Ukrainka’s article “triptych” is analyzed the importance of passionate beginning. It is traced the specific implementation of author’s intentions in different genre forms (apocryphal legend, fairy tale). It is noted that the first time space text – the New Testament, the second – antiquity, and the third is set in modern times are Ukrainian national history. Consistency and logic of qualitative changes in the “triptych” are highlighted: personal awareness – self mentors – faith in the formation of a new society. Attention is paid to the role of related work, distinguishing between the mob and the hero (artisans, singer), responsibility, moral duty, function of the art, consideration of generations in a joint state-thought. In the evolution of the ideological emphasis text is traced analogy to Shevchenko’s mystery “The big cellar” and outlet categories hypothetical and the categorical imperative (Kant). It is emphasized that the efficacy of state-defined ideas of faith and power of spirit as separate units and leading sectors and all people.

Key words: triptych, Biblical apocrypha, legend, fairy tale, story, text, plot, theme.

Стаття надійшла до редакції 05.10.2016 р.

УДК 821.161.2–1:7.036.5

Галина Яструбецька

«ОДЕРЖИМА» ЛЕСІ УКРАЇНКИ В АСПЕКТІ ФЕНОМЕНОЛОГІЇ ТВОРЧОСТІ

У статті поставлено мету – застосовуючи метод феноменологічного аналізу, показати драматичну поему «Одержима» Лесі Українки як художній

об'єкт безвідносно до контексту, на підставі її іманентної сутності. Авторське «я» постулює себе в діапазоні одержимості, здатності здійснювати редукцію фізичного світу до «трансцендентного нуля» (М. Мамардашвілі). Аргументовано тезу про міфологічно-ейдетичний тип мислення Лесі Українки, його закоріненість в античну епоху з її культом Міфологічного Принципу, у генетичних і типологічних зв'язках із багатьма явищами світової культури, зокрема й гностицизмом. На основі поглядів О. Лосева про гносеологічно-енергетичну семантику ономатичних процесів вибір імен Міріам і Одержима вмотивовано як художньо найбільш доцільний у параметрах ідеї. Показано, що потік феноменологічного буття формується завдяки двополюсним інтенціям любові та гніву в степені одержимості, чим визначається особливість «Поетики Вогню» (Г. Башляр). Одержимість постає як умова та запорука глибини споглядання й самоспоглядання. У світлі ноесису драматична поема Лесі Українки відкривається як презентація міфотворчо активної свідомості.

Ключові слова: тип творчості, феноменологічне буття, контемпліяція, інтенціональність, ономатична енергія, ейдологія, міфологія.

Рецепція творчості Лесі Українки репрезентує сьогодні своєрідний феномен: чим більше розширюються методологічні горизонти, вдосконалюється теоретико-диференціальний інструментарій, збагачується палітра герменевтичних принципів, тим зростає відстань між текстуальною автентикою й варіантами інтерпретацій (різномірних), що їх пропонує сучасність. Мається на увазі, звичайно, передовсім літературознавчий аналіз, але в тому числі й режисерські тлумачення, декламаційно-сценічні акценти. Спроба наблизити Лесю Українку до свідомості реципієнта початку ХХІ ст. виявляє ситуацію зростання дистанції між твором літературним і естетичним, якщо скористатися теорією Р. Інгардена, згідно з якою художній текст як семантично-вербальна структура трансформується в естетичний у процесі сприймання.

Можна сформулювати проблему й по-іншому: від часу появи Лесі Українки в красному письменстві, незважаючи на цілу «лесезнавчу» науку, ідентифікація її феномену здебільшого перебуває на двох полюсах: раціоналістично-аналітичному, академічному, логічно-позитивістському й емоційному, психологічно-описовому. Ні один підхід, ні другий не може охопити діапазон явища, яким є, зосібна, драматургія Лесі Українки, щонайменше, з двох причин. Перша коріниться в особливостях типу мислення Лесі Українки, друга – у таких самих властивостях реципієнта, а врешті, у неспівмірності першого й другого.

З подібного приводу висловився О. Лосєв, пояснюючи вчення Платона в аспекті ейдосу та ідеї: «...весь період філософії, який називають новоевропейським, докорінно відрізняється від античної філософії і у своїй раціоналістичній обмеженості може її тільки спотворити» [5].

У чому особливість мислення Лесі Українки? Де шукати відповідь, яка виведе на «останні глибини» її творчого методу? Найперше, що спадає на думку: Леся Українка – «новоромантик». Це твердження набуло вже аксіоматичного характеру. Нема потреби вкотре апелювати ні до самої авторки, ні до представників численного дослідницького корпусу, що майже однотайний у цьому питанні. Є окремі відхилення від генеральної неоромантичної лінії, але вони пасіонарного плану. Йдеться, зокрема, про драматичну поему «Одержима», світовідчуттєвий вектор якої – експресіоністичного змісту. Вмотивовано такий погляд на «Одержиму» в монографії «Динаміка українського літературного експресіонізму» [9]. Але зараз мова не про стильову тенденцію модернізму з певними принципами організації художнього часопростору, які так детально описала Леся Українка в студії «Винниченко», а про здатність свідомості здійснювати редукцію фізичного світу до «трансцендентного нуля» (М. Мамардашвілі), до рівня, на якому функціонує сам Смисл. Такий тип мислення можна назвати міфологічно-ейдетичним. Це – культивоване в часи античності світовідчуття з його сповіданням органічного пов'язання частин, що не означає простої суми, множинності предметних об'єктів. Віддаляючись у часі від цієї епохи з її Міфологічним Принципом, людська свідомість опинилася під владою механістичного світогляду, технократичного духу.

Тільки окремі представники, це, властиво, генії, є в останні століття носіями ейдетично-міфологічного переживання світу, а їхня творчість – об'єктивацією такого способу мислення. Це Данте, Гете, Леся Українка. «Лісова пісня» – вершинний зразок, підсумок геніальної українки на шляху «повернення вперед». Початок цієї дороги вглиб себе як углиб міфу ознаменувала драматична поема «Одержима». Подивимося на «Одержиму» так як вона є, саму по собі, як феноменологічну структуру, відкинувши історико-біографічні, метафізичні, психологічні пояснення. Для цього якраз і потрібен фактор конгеніальності, який особливо важливий там, де йдеться про однотипність енергетики авторської свідомості і свідомості реципієнта.

«Одержиму» як енергосистему характеризує «ерупційна», вибухова природа [3, с. 81], що на стильовій диференціальній шкалі відповідає романтичному, неоромантичному, експресіоністичному типу творчості [3, с. 81]. Експресіоністичний має особливий статус завдяки найвищому показнику «квантифікації енергозатрат» (М. Кодак).

«Одержима» з цього погляду – максимально інтенсивна й найвищою мірою напружена реальність. Саме такий режим задається назвою, і це режим одержимості. Семантика цього слова може бути витлумачена і позитивно, і негативно, але так чи інакше, незалежно від наданого сенсу, одержимість – стан свідомості, який підпорядковує собі всі сфери життєдіяльності його носія на певний період часу або ж назавжди.

Подивимося на «Одержиму» крізь призму ономатичної енергії. Об'єктом виступатимуть два імені: Одержима і Міріам. Одержима – не випадково з великої літери, оскільки це – друге ім'я головної героїні в плані самоусвідомлення, розуміння власної природи, означення способу свого буття, принципу самоорганізації особистості. Міріам – окреслене й зафіксоване історичне буття, Одержима – ейдологічне, сутнісне. За класифікацією О. Лосева, є три «чисто ономатичних енергії»: перцептивна, імагінативна, когитативна. Скористаємося принципом О. Лосева, згідно з яким він подав своє бачення «від-реальнення» (Ж.-П. Сартр) інобуття від Смислу на шляху формування-появи імені. Властиво, це тлумачення біблійного «І першим було Слово. І Слово було Бог» (в О. Лосева це означено як «міф – розгорнуте магічне ім'я») [4]: «...енергія сутнісного, проявляючись у народженні інобуттєвого тіла, у смисловому розчленуванні його, в усвідомленні цього розчленування й в усвідомленні цього усвідомлення, на найвищому й найбільш синтетичному своєму ступені є чистий акт витворювання сутнісним усього інобуття у всіх його і поза-інтелігентних, і інтелігентних судьбах, у тій нерозрізнятній точці, коли вся властива йому інтелігенція дана йому як інтелігенція сутнісного. Це – **гіпер-поетична енергія** сутнісного, або розумний екстаз – найвищий прояв імені сутнісного в інобутті» [4].

Драматична поема подає назву «Одержима» як розгорнуте магічне ім'я, у поле енергії якого втягнуте власне ймення Міріам. Коротка історична довідка сповіщає, що Міріам – дочка Амрама й Йохаведи, старша сестра Аарона і Мойсея (Ісх. 15:20). Біблійна історія Міріам позначена позицією непокори, бунтарства (разом з Аароном засумні-

валась в одноосібному праві Мойсея спілкуватися з Богом, за що була покарана проказою). Пророчий дар Міріам уважався менш потужним, ніж у Мойсея. Коли пророчиця померла в м. Кадеш на сороковому році після Виходу з Єгипту, зникла вода, і це загрожувало євреям смертю від спраги.

Отже, якщо прийняти за методологічну основу погляди О. Лосєва щодо гносеологічно-енергетичної семантики ономатичних процесів, то вибір імені Міріам указує на енергію бунтарства й провидіння. Природу бунтарства, його ступінь визначено екзистенційним «одержима», і таким чином отримуємо вказівку на ініціативну історію-перехід у змінений стан духу. Окрім того, одержима як узагальнене поняття отримує статус власного імені, що підтверджує назва драматичної поеми. Енергія трансформаційного змісту корелює з енергією непокори, свободи – формується стихія ірраціональності, надмірності. «Насправді сам динамізм емоційних слів – це поетичні образи, які народжуються в горнілі мовлення; своїм рухом, своїм вибухом вони відповідають прибічникам сталого мовлення. Якби потім ми змогли дати відчутти, що в поетичному образі палає надмірність життя, надмірність слів, ми б довели, крок за кроком, що є сенс говорити про «палку мову», величезне вогнище непокорених слів, у якому розплавляється буття у своєму майже шаленому прагненні стати надбуттям», – розмірковував Г. Башляр [1, с. 32].

Згідно зі значенням, яке має лексема «одержимість», у просторі, який конститується таким способом контактування із середовищем і з самим собою, не може бути нічого іншого, крім одержимості. Це – єдино справжня і максимально конкретна реальність, категорія свідомості й буття взагалі. Одержимість у Лесі Українки здобуває міфотворчу функцію, постає міфологемою. Таке ключове, доцентрове ймення в єдності міфологічно-магічної енергії, в розгортанні своїх конотацій, а також об'єктно-предметний ряд твору в композиційній версії – це група «фактів розуміння», які завжди репрезентують той чи той модус свідомості автора, особливо якщо йдеться про тексти, ендогенним ядром яких є ерупційна енергія. Що це так, підтверджує «Одержима» в її цілісності та динаміці – **як система**. «Висока дієвість, енергетика жанрів Лесі Українки, і ліричних, і лірико-драматичних, читачами та критиками відчувається, а науково пояснюється тим, що текстуальна маса її творів максимально “спресована” до монолітності; завдяки цьому вони – цілком у згоді з природничою

формулою Ейнштейна – швидше досягають мети руху – свідомості реципієнта» [3, с. 82].

Якщо потік феноменологічного буття формується завдяки інтенціям любові в степені одержимості, то це вказує на масштаб особистості у фазі найвищої концентрації інтелектуальних, духовних, емоційно-чуттєвих ресурсів. Це – презентація міфологічно-евхологічно-магічної системи цінностей, фаза гносису, правдивий (екстатичний) статус духу, коли жоден імпресіоністичний психологізм не деформує істотного «плернерними» ефектами. Одержимість любов'ю стає умовою й запорукою глибини споглядання – у парадигмі «Буття-Міф-Ейдос-Ідея» (О. Лосєв), що рівнозначне самоспогляданню (розширення горизонтів «я»). Постає питання, чи ув'язується поняття «споглядання» з одержимістю? «Споглядання – це найвище вираження розумового й духовного життя людини... Це духовне чудо... Це глибинна віра, знання, надто глибоке, щоб його осягнути в словах, образах чи поняттях... у спогляданні ми знаємо, “не знаючи”. Або, точніше, ми знаємо, але по іншу сторону знання чи незнання» [6]. Про що в такому контексті інформує «Одержима»? Перцептивний принцип засвідчує вибір і відбір «матеріалу», який виключає психологічно-побутові обставини і реалії, а також історичну деталізацію. Ідеться не про час Ісуса Христа, не про Нього як реальну постать чи Бога і навіть не про Його вчення, нехай і в аспекті ревізії. Композиційним центром драматичної поеми є Міріам-Одержима.

Оскільки асоціації з постатями старозавітних і новозавітних історій не можуть не виникнути, то найперше, до чого хочеться вдатися, це до паралелей з образами та ідеями, що циркулюють у священнописних текстах. Однак відразу ж стає очевидним відхилення від християнських догм в одній із найбільш розрекламованих цим віровченням заповіді – любити свого ближнього як самого себе.

Нехай!

*Я знаю се, проклята я навіки,
бо я любить не вмію ворогів.*

.....

*так я узброєна в свою ненависть,
як вартовий коло царської брами,
що радий вихопить на кожного свій меч,
хто тільки зле замислить на владаря [8, с. 134].*

Крім того, привертає увагу вибраний формат спілкування. Один одному опонують жінка з ім'ям Міріам та Ісус Христос. Момент беззастережного виконання приписів Іншого (хай це і сам Син Божий), бездумного, рабського поклоніння відсутній. Нема інтонації **пошуку** істини, намагання **вияснити** суть, що, наприклад, характеризує спілкування Ісуса зі своїм найближчим оточенням – апостольським. Це й не відлуння образу Хоми, який відрізнявся схильністю до сумнівів, розсудливого аналізу і міг відповісти Ісусу на Його слова «А куди я йду – дорогу ви знаєте» розгубленим запитанням «Ми не знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо знати дорогу?» (Ів. 14: 1–5). Міріам несхитна у своїй вірі, але так само непорушна в своїй незгоді з Христом щодо любові до цих «недолугих і безпорадних» (Ф. Ніцше), апологія яких – основна мета християнського вчення. Міріам **знає любов** і **знає ненависть**, хоча можна означити цей стан і як гнів. «Для повноти психологічного відчуття ми маємо прожити якийсь час на двох полюсах нашого двостатевого буття. Саме тоді ми побачимо вогонь (= одержимість. – Г. Я.) у всій його жорстокості та підтримці, то в образі любові, то в образі гніву» [1, с. 7].

*Ви, сонне кодро! Світло опівночі
не будить вас? Вам заграва кривава
очей лінєвих не здола розплющить?
Бодай вам вічний сон наліг на груди
і зморою душив вас без кінця.
Мені сто раз від вас миліші гади,
бо в них таки, либонь, тепліша кров [8, с. 138].*

Міріам, заради якої написано твір, за напрямом активності своєї свідомості, за змістом своєї одержимості (любов) наближається більше до гностицизму, поширеного саме в епоху пізньої античності, що історично вмотивовувалося можливістю для людини за допомогою інакшого розуміння світу зняти вагу самотності, пригніченості зовнішніми обставинами, а також тим, що ідея самопізнання гностиків корелювала з пізньою античністю як епохою перехідною, епохою широких культурних контактів.

Міріам з «Одержимої» на зрізі діалектики мислення – гностик у питанні джерел зла і в питанні про знання. Надійніше й найпереконливіше джерело знань – сама Міріам у своєму переживанні

любові до Месії. Любов до Месії – міра особистості (за С. К'єркегором). Це жива любов, тільки очищена від заземлених пристрастей, що й відрізняє Міріам від інших представників роду людського. Віра поступається місцем самовідчуттю, зло – не в непослуху, а в пасивності і страхові, у мізерності душ, у відмові від власної позиції. Масштаб Міріам вимірюється «іскрою трансцендентної любові, котра у формах гегелівського “індивідуального духа” торує собі шлях крізь тьму знебоженого матеріального світу, поза історією і понад нею, – і, в кінцевому підсумку, тільки й надає земній історії сенсу» [2, с. 224]. Власне, саме задля того, аби художньо об'єктивувати переживання (любові й гніву) міфологічного діапазону і гностичної природи (розуміння своєї причетності до абсолютного), і написана драматична поема «Одержима». Твір в аспекті феноменології творчості – опосередкований самовираз, самоспоглядання одержимості-фатуму, а в плані форми – це, фактично, монолог рівня поеми в широкому значенні цього поняття. «Одержимою» Леся Українка не тільки засвідчує вихід на якісно відмінний від попереднього рівень свідомості, а й остаточний розрив із романтично-психологічною традицією в літературі, естетичну реабілітацію Міфотворчого Принципу. Величина особистості, явлена в драматичній поемі, співмірна темі «міцного оволодіння вогнем» (Г. Башляр), що пропонує критерії міфологізованих Емпедокла й Етни. Твір Лесі Українки в сутнісно-емоційній парадигмі – експресіоністська варіація емпедоклівського феномену, точка долання неподоланного рубежа між можливим і неможливим (явище трансгресії в контексті синергетичної ідеї випадкової флуктуації). Об'єктивується занурення у вогонь-одержимість-смерть. Спостерігаємо вихід за межі приватної драми з імпресіоністичною оптикою психологізму (психодрами), оскільки тут проявляється потреба Етни. Леся Українка впритул наблизилася до тої межі, коли, як зауважив Г. Башляр, «Поетика та Пережите взаємодіють. Психіка поводить себе за правилами Поетики. Звідки, цього разу, щастя творити» [1, с. 125]. Свідомість, репрезентована в «Одержимій», підпорядкована законам «Поетики вогню» (Г. Башляр). Усе, що у творі належить історії, біографії, релігії, навіть філософії – другорядне. Над усім панує образ вогню-одержимості-самотності. «Треба бути полум'ям, щоб жити в пеклі, треба стати полум'ям, щоб кинутись у надра Етни. Емпедокл належав вулканові навіть ще до того, як він туди кинувся» [1, с. 127]. На ноетичному зрізі драматична поема Лесі

Українки постає актом контемплляції, як його характеризує Томас Мертон: «Ці муки – ніби випробування вогнем, у якому саме світло невидимої істини, яке торкнулося нас у спогляданні, змушує сумніватися і врешті відкидати всі забобони й умовності, які ми до цього часу сприймали ледь не як догми... Споглядання – не знеболювальне. Але якою пожежею в ньому палають і перетворюються в попіл старі зношені слова, штампи, лозунги, раціоналізації! ... Це жахливе руйнування і спалення ідолів, очищення храму, щоб ніщо створене людиною не займало місця, якому Бог повеліває бути незайнятим: центр, екзистенціальний алтар, котрий просто “є”» [6].

У світлі феноменології драматична поема «Одержима» відкривається як презентація міфотворчої активності свідомості. В аспекті міфологічної ейдології отримує особливий статус одержимість. Це – генерувальний фактор чуттєвого, духовно-тілесного світу вселенської божественної плоті. Одержимість амбівалентна: до механізму устрою Всесвіту Леся Українка вписала любов і ненависть у найвищій амплітуді енергетичного прояву, маніфестуючи себе в масштабі «архетипного» психологізму. «Одержима» – «момент вогню». Подальша творчість – досвід пережитого вогню. Драматургія Лесі Українки в плані об'єкта інтенціонального аналізу – перспектива для літературознавчих досліджень.

Джерела та література

1. Башляр Г. Фрагменти Поетики Вогню / Гастон Башляр ; [пер. з фр. Р. В. Мардера]. – Х. : Фоліо, 2004. – 143 с.
2. Забужко О. Notre Dame d'Ukraine: Українка в конфлікті міфологій / О. Забужко. – 3-тє вид., випр. – К. : Факт, 2007. – 640 с.
3. Кодак М. Долаючи драматизм життя: наукові розмисли над творчістю Лесі Українки / М. П. Кодак ; [упорядкув. Л. С. Кодак ; передм. Л. З. Мороз]. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2016. – 88 с.
4. Лосев А. Диалектика мифа [Электронный ресурс] / А. Ф. Лосев. – Режим доступа : predanie.ru/losev-aleksey-fedorovivh/book/72544-dialektika-mifa (дата обращения: 25.11.2016)
5. Лосев А. Ф. Очерки античного символизма и мифологии [Электронный ресурс] / А. Ф. Лосев. – Режим доступа: psylib.org.ua/books/lose000/txt014.htm (дата обращения: 25.11.2016)
6. Мертон Т. Новые семена созерцания [Электронный ресурс] / Томас Мертон. – Режим доступа : <http://www.rulit.me/autor/merton-tomas-novye-semena-sozercaniya-download-free-245248.html> (дата обращения: 20.05.2016).
7. Ніцше Ф. Так казав Заратустра; Жадання влади / Ф. Ніцше ; [пер. з нім. А. Онишка, П. Таращук]. – К. : Основи, Дніпро, 1993. – 415 с.

8. Українка Леся. Зібрання творів. У 12 т. Т. 3. Драматичні твори / Леся Українка / [редкол. : Є. С. Шабліовський (голова) та ін. ; упорядкув. та прим. І. О. Лучник]. – К. : Наук. думка, 1976. – 396 с.
9. Яструбецька Г. І. Динаміка українського літературного експресіонізму : монографія / Г. І. Яструбецька. – Луцьк : ПВД «Твердиня», 2013. – 380 с.

References

1. Bashliar, Haston, ed. And Mardera, R. V., trans. 2004. *Frahmenty Poetyky Vohniu* [Fragments of Poetics of Fire]. Kharkiv: Folio (in Ukrainian).
2. Zabuzhko, O. 2007. *Notre Dame d'Ukraine: Ukrainka v konflikti mifolohii* [Notre Dame d'Ukraine: Ukrainka in conflict of mythologies]. Kyiv: Fakt (in Ukrainian).
3. Kodak, M. 2016. *Dolaiuchy dramatyizm zhyttia: naukovi rozmysly nad tvorchistiu Lesi Ukrainky* [Overcoming the drama of life: scientific thoughts about Lesya Ukrainka's art]. Lutsk: Tverdynia (in Ukrainian).
4. Losiev, A. 1990. *Dialektika mifa* [The *Dialectics* of the *myth*]. Available at: predanie.ru/losev-aleksey-fedorovivh/book/72544-dialektika-mifa. (in Russian).
5. Losev, A. 1993. *Ocherki antichnogo simvolizma i mifologii* [Outlines of Ancient Symbolism and Mythology]. Available at: psylib.org.ua/books/lose000/txt014.htm (in Russian).
6. Merton, Tomas, ed., and Raievskaiia-Khiuz, O. trans. 2010. *Novyie semena sozertsaniia* [New seeds of contemplation]. Available at: <http://www.rulit.me/autor/merton-tomas-novye-semena-sozercaniya-download-free-245248.html> (in Russian).
7. Nitshe, Fridrikh, ed., and Onyshko, A., and Tarashchuk, P., trans. 1993. *Tak kazav Zaratustra; Zhadannia vlady* [Thus Spoke Zarathustra; The Will to Power]. Kyiv: Osnovy, Dnipro (in Ukrainian).
8. Ukrainka, Lesia, ed., and Shabliovskiyi, Ye. S., et al. 1976. *Zibrannia tvoriv u 12 tomakh. Tom 3* [Collection of works]. Kyiv: Naukova dumka (in Ukrainian).
9. Yastrubetska, H. I. 2013. *Dynamika ukrainskoho literaturnoho ekspresionizmu: monohrafiia* [Dynamics of Ukrainian Literary Expressionism]. Lutsk: Tverdynia (in Ukrainian).

Яструбецька Галина. «Одержимая» Лесі Українки в аспекте феноменології творчства. В статтю поставлена цель – применив метод феноменологического анализа, показать драматическую поэму «Одержимая» Лесі Українки как художественный объект независимо от контекста, на основании ее иманентной сущности. Авторское «я» постулирует себя в диапазоне одержимости, возможности редуцировать физический мир до «трансцендентного нуля» (М. Мамардашвили). Аргументируется тезис об мифологически-эйдетическом типе мышления Лесі Українки, его связи с античной эпохой с ее культуром Мифологического Принципа, в генетических и типологических взаимоотношениях со многими явлениями мировой культуры, в том числе и гностицизмом. На основании взглядов А. Лосева о гносеологически-энергетической семантике ономатических процессов выбор имён Мириам и Одержимая вмотивирован как художественно наиболее целесообразный в параметрах идеи. Показано,

что поток феноменологического бытия формируется посредством биполярных интенций любви и гнева в степени одержимости, чем определяется особенность «Поэтики Огня» (Г. Башляр). Одержимость предстаёт как условие и залог глубины созерцания и самосозерцания. В свете ноэсиса драматическая поэма Леси Украинки открывается как презентация мифотворчески активного сознания.

Ключевые слова: тип творчества, феноменологическое бытие, контемплация, интенциональность, ономатическая энергия, эйдология, мифология.

Yastrubetska Halyna. “Obsessed” by Lesia Ukrainka in the Aspect of Creative Work Phenomenology. In the article there was put an aim – to show a dramatic poem “Obsessed” by Lesia Ukrainka as an artistic object regardless of the context, on the basis of its immanent essence. Author’s “I” postulates itself in the range of obsession, possibility to reduce physical world to the “transcendent zero” (M. Mamardashvili) using the phenomenological analysis method. A thesis concerning Lesia Ukrainka’s eidetic type of thinking is argued, its connection with an ancient epoch with its cult of Mythological Principle, in genetic and typologic mutual relations with many phenomena of world culture, including gnosticism. On the basis of A. Losiev views about gnosiological-energetic semantics of onomatic processes, choice of the names Miriam and Obsessed motivated as artistically most expedient in the context of idea. It is shown that the stream of phenomenological life is formed by means of love intensions in the obsession degree that determines the feature of “Fire Poetics” (G. Bashliar). Obsession appears as a condition and mortgage of contemplation and self-concentration depth. In the light of noesis Lesia Ukrainka’s dramatic poem is opened as presentation of myth forming active consciousness.

Key words: type of creative work, phenomenological life, contemplation, intentionality, onomatic energy, eidology, mythology.

Стаття надійшла до редакції 04.10.2016 р.